

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. D.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2021, č. j. OAM-21/LE-VL17-VL18-PS-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 4. 2021, č. j. 62 Az 7/2021 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Ladislavu Bártovi **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 3.400 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl tak, že žalobce zajistil podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a na základě § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání zajištění do 4. 6. 2021. Krajský soud v Ostravě nadepsaným rozsudkem žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu včasnou blanketní kasační stížnost. V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, namítl, že žalovaný nesprávně vyhodnotil možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu, respektive se touto podmínkou zajištění zabýval nedostatečně. Obdobně učinil krajský soud v odůvodnění rozsudku, kdy aproboval posouzení žalovaného, který se ve svém rozhodnutí zabýval jen oprávněností zajištění stěžovatele s ohledem na důvody podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Dále stěžovatel zdůraznil, že se nikdy v minulosti nedopustil protiprávního jednání ani nerespektování pravomocného správního rozhodnutí, přičemž pouze s poukazem na jeho nelegální pobyt na území České republiky nelze dospět automaticky k závěru o jeho nespolehlivosti. Při posouzení účinnosti případného uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu je potřeba přihlídnout k důvodu a sledovanému cíli zajištění. Proto je zásadní zohlednit mimo jiné i pobytovou historii žadatele o mezinárodní ochranu. V posuzovaném případě však neexistovaly žádné důvody domnívat se, že stěžovatel nebude respektovat pravomocná správní rozhodnutí či plnit své povinnosti. Podle čl. 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní

ochranu (dále jen „přijímací směrnice“), je zároveň povinností žalovaného vzít v potaz stěžovatelovy osobní poměry, charakter jeho porušení povinností v souvislosti s řízením o správním vyhoštění, dále jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností. V této souvislosti stěžovatel odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Výše uvedeným se však žalovaný v posuzovaném případě nezabýval a řádně nevysvětlil nemožnost využití zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu.

[3] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 5. 2021, č. j. OAM-21/LE-VL17-D03-2021, byla podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu posouzena jako nepřipustná a řízení bylo podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno. Součástí výroku uvedeného rozhodnutí bylo rovněž konstatování, že státem příslušným k posouzení žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu je Rumunsko, jež následně svou příslušnost uznalo. Stěžovatel tak byl do Rumunska transferován dne 27. 5. 2021, přičemž aktuální adresa jeho pobytu žalovanému není známa. V této souvislosti proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud řízení o kasační stížnosti zastavil podle § 33 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný se dále ztotožnil s právním posouzením krajského soudu, přičemž setrval na svém názoru a uvedl, že dostatečně zjistil skutkový stav věci a postupoval zcela v souladu s ustanoveními zákona o azylu.

[4] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem, kterého mu ustanovil soud (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[5] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[6] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek pro přijatelnost kasační stížnosti nebyla naplněna.

[7] Podmínkami zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a posuzováním možnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 téhož zákona se již Nejvyšší správní soud zabýval ve své bohaté judikatuře (viz např. rozsudky ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 351/2018 - 32, ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 119/2018 - 28, a další;

pokračování

srov. též usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS).

[8] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, platí, že důvodem zajištění žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu snaží vyhnout realizaci správního vyhoštění. Zajištění podle uvedeného ustanovení zákona o azylu má tedy za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které by cizinci umožnily vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Skutečnost, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu, Nejvyšší správní soud potvrdil např. v rozsudcích ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016 - 35, nebo ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017 - 31.

[9] Pokud jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Zvláštní opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Zvláštní opatření lze proto považovat za účinná, pokud lze jimi dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky bez fyzického zajištění žadatele. Jinými slovy, ministerstvo má povinnost nezajistit žadatele o mezinárodní ochranu z důvodů vyjmenovaných v § 46 odst. 1 zákona o azylu, pokud lze téhož účelu dosáhnout mírnějšími prostředky (srov. též čl. 8 odst. 2 přijímací směrnice, podle kterého *v případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu mohou členské státy zajistit žadatele, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření*). V této souvislosti lze přiměřeně odkázat rovněž na závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyslovené v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle nichž *„možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění“*. Byť se toto usnesení vztahovalo ke zvláštním opatřením vůči zajištění podle zákona o pobytu cizinců, logická vazba mezi oběma instituty je v obou zákonech obdobná.

[10] Podle již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, je dále při zvažování zvláštních opatření jako alternativy k důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu namístež zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy Evropské unie, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince. Zároveň je třeba nepochybně dbát na to, že zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti (bod 15 odůvodnění přijímací směrnice).

[11] Stěžovatel namítl, že žalovaný při posuzování možnosti uložit zvláštní opatření zohlednil opětovně pouze důvod zajištění stěžovatele, jímž bylo účelové podání žádosti o mezinárodní ochranu, aniž by dostatečně zvažil jeho pobytovou historii, osobní poměry a předchozí respektování veřejnoprávních povinností. Pouze z nelegálního pobytu stěžovatele na území České republiky tak nemohl automaticky dovodit jeho neochotu respektovat uložená zvláštní opatření a následné pravomocné správní rozhodnutí. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že v případě stěžovatele nebylo možné posuzovat užití zvláštních opatření izolovaně od důvodu, pro který byl zajištěn. V posuzovaném případě byla dána existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, přičemž stěžovatel toto nerozporoval. Nejvyšší správní soud nepovažuje za nesprávný postup, kdy žalovaný zčásti ztotožnil důvody pro samotné zajištění s důvody vedoucími k závěru o nemožnosti využití zvláštních opatření. Z výslechu stěžovatele provedeného dne 9. 2. 2021 nadto vyplynul jeho záměr pokračovat v cestě do Spolkové republiky Německo. Za těchto okolností bylo podle žalovaného možné se důvodně domnívat, že zvláštní opatření by nebyla účinná. Všechny uvedené skutečnosti přitom žalovaný v odůvodnění rozhodnutí řádně popsal a s jejich hodnocením se následně ztotožnil rovněž krajský soud. Není přitom vadou, nerekapituloval-li krajský soud obsírně skutečnosti již jednou popsané v odůvodnění rozhodnutí žalovaného.

[12] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že nevyhověl návrhu žalovaného zastavit řízení podle § 33 písm. b) zákona o azylu z důvodu neznámého pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. V rozsudku ze dne 9. 3. 2017, č. j. 5 Azs 4/2017 - 49, totiž Nejvyšší správní soud uvedl, že cizinec má postavení žadatele o mezinárodní ochranu [viz § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu] do doby, než je o jeho žádosti o mezinárodní ochranu pravomocně rozhodnuto, resp. do dne nabytí právní moci rozsudku krajského soudu, podá-li včas správní žalobu, která má buď ze zákona odkladný účinek (viz § 32 odst. 2 zákona o azylu), nebo ho sice ze zákona nemá, ale žadatel o něj požádá a soud ho přizná. Otázkou postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany se zabýval rovněž Ústavní soud v nálezu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, podle něhož *„je nutno souhlasit se stěžovatelem, že žadatelem o azyl není žádný stěžovatel v řízení o kasační stížnosti, neboť toto postavení trvá jen po dobu správního řízení o udělení azylu a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.“* V posuzovaném případě je přitom z úřední činnosti Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, že stěžovatel nepodal správní žalobu proti rozhodnutí žalovaného, kterým byla jeho žádost o mezinárodní ochranu posouzena jako nepřípustná a řízení bylo zastaveno. Z uvedeného tak vyplývá, že dnem právní moci uvedeného rozhodnutí, tj. 7. 5. 2021, stěžovatel pozbyl postavení žadatele o mezinárodní ochranu. Ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu tak nebylo možno v posuzovaném případě použít.

[13] S ohledem na výše uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] Jelikož stěžovatel neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému nevznikly náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[15] Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 3. 2021, č. j. 62 Az 7/2021 - 14, byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ladislav Bárta. Toto zastoupení trvá i v řízení o kasační stížnosti, v rámci něhož zástupci náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které

pokračování

platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za tento úkon právní služby. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 3.400 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu